

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
1/23 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-ру педагогічних наук, професору Данилевич М.В.

Рецензія

к. фіз. вих., доцента, **Хіменес Христини Робертівни**
на дисертаційну роботу **Лисейка Костянтина Володимировича**
на тему «**РОЗВИТОК ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ**
ГРОМАДАХ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Становище у якому в останнє десятиліття перебуває українське суспільство (революція Гідності, карантинні обмеження, військові дії) є достатньо складним для розвитку більшості сфер людської діяльності. Зокрема суттєво нижчою сьогодні є ресурсоспроможність щодо розвитку фізичної культури та спорту. Наявні труднощі щодо матеріально-технічного, фінансового, кадрового, організаційного забезпечення сфери. Також сьогодні обмеженими є можливості щодо участі у міжнародних змаганнях українських спортсменів, першочергово тих, у яких учасниками є спортсмени з країн-агресорів.

Натомість українські фахівці у практичному та науково-теоретичному аспектах ведуть постійний пошук раціональних механізмів підтримки та можливого удосконалення сфери фізичної культури та спорту.

Важливому напрямку в межах цих питань приділяє увагу і шановний здобувач у своїй дисертаційній роботі.

Запропонована ним тема дослідження є актуальною та своєчасною зважаючи першочергово на те, що починаючи з 2014 року в Україні відбувається децентралізація влади, тобто територіальні об'єднання отримали в багатьох аспектах свободу приймати рішення на місцях. Це безпосередньо стосується і сфери фізичної культури та спорту. Місцеві органи влади сьогодні приймають важливі і ключові рішення щодо розвитку сфери у регіонах. Однак, слід наголосити на тому, що сьогодні спостерігається недостатнє врахування об'єктивних чинників впливу та індивідуальних регіональних особливостей що викликає велику кількість проблем у розвитку фізичної культури і спорту.

Процес децентралізації потягнув за собою ланцюг змін у функціонуванні та управлінні сферою фізичної культури та спорту і в роботі Костянтина Володимировича розглянуті та обґрунтовані важливі аспекти її розвитку зокрема на прикладі ігрових видів спорту в Івано-Франківському регіоні у сучасних умовах функціонування суспільства.

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Відзначаємо, що науковий рівень дисертаційної роботи, представленої до рецензії є достатнім. Автор представив свою працю з дотриманням встановлених вимог щодо її структури та змісту, запропонував для вирішення актуальні наукові завдання та успішно розв'язав їх у підсумку.

Робота написана українською літературною мовою із використанням наукового стилю. Застосована у тексті наукова термінологія є зрозумілою та відповідним чином роз'ясненою для читача.

Наукові публікації автора (окремі у співавторстві) відповідають обраній науковій тематиці. Зокрема публікації, в яких висвітлено основні наукові результати дослідження представлені в достатній кількості (10 статей у фахових виданнях) та мають достатню представницьку географію (Івано-Франківськ, Дніпро, Київ тощо).

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

Ключовий науковий результат дисертаційної роботи, що полягав у з'ясуванні та обґрунтуванні напрямків розвитку ігрових видів спорту на теренах Івано-Франківської області в умовах децентралізації влади на нашу думку є досягнутим. Ключовими серед них автор вважає: підвищення якості маркетингової діяльності, залучення впливу засобів масової комунікації, забезпечення передумов для належного фінансування розвитку ігрових видів спорту.

Застосування достатньо інформативних методик (PEST, SWOT та SMART) дало змогу авторові виділити негативні та позитивні чинники зовнішнього середовища, а також з'ясувати сильні та слабкі сторони, можливості та загрози у розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області. Належне врахування цих сторін може суттєво підвищити ефективність функціонування органів місцевої влади щодо розвитку ігрових видів спорту зокрема та сфери фізичної культури і спорту загалом як у визначеному, так і в інших регіонах України.

Не менш важливим науковим та практичним результатом проведеного дослідження було визначення короткострокових та довгострокових цілей і перспектив діяльності суб'єктів розвитку ігрових видів спорту (федерацій). Зокрема серед короткострокових визначено збільшення кількості та стабільність проведення змагань, кількості учасників та арбітрів, розробка проектів, покращення висвітлення в ЗМІ, розвиток і удосконалення роботи федерації. Серед довгострокових – покращення матеріально-технічної бази

роботи осередків обласної федерації в територіальних громадах, збільшення кількості соціальних проєктів, висвітлення роботи в ЗМІ, підвищення кадрового потенціалу, налагодження партнерства, вихід на новий якісний рівень змагань.

В повній мірі вирішення в межах роботи отримали й інші наукові завдання. Зокрема, автором достатньо детально проаналізовано нормативно-правове та програмно-нормативне підґрунтя діяльності суб'єктів розвитку ігрових видів спорту на місцевому рівні в Івано-Франківській області (першочергово це стосується цільових соціальних програм розвитку фізичної культури та спорту у різні роки), а також визначено їх структуру та зміст.

Варто відзначити, що робота містить новітні наукові результати, які мають важливе теоретичне та практичне значення для розвитку ігрових видів спорту та сфери фізичної культури і спорту загалом.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Отримані в межах представленої до рецензії дисертаційної роботи наукові результати мають достатній рівень обґрунтованості. Автор належним чином порівнює отримані власні дані з даними наукових праць інших фахівців. Наводить чіткі аргументи та роз'яснення.

Достатній рівень обґрунтованості результатів дослідження пов'язаний також із належним застосуванням сучасних інструментів аналізу даних (методики PEST, SWOT та SMART), які широко використовуються у наукових роботах фізкультурно-спортивного напрямку.

Рівень виконання поставленого наукового завдання

Вважаємо, що формулюючи та, в подальшому, реалізуючи завдання наукового дослідження, автор послідовно та логічно досягнув в результаті мети дослідження.

Костянтину Володимировичу вдалося з'ясувати ключові передумови розвитку ігрових видів спорту на території Івано-Франківської області. Зокрема йдеться про їх популярність та пріоритетність серед населення, високе психоемоційне забарвлення та доступність організаційного забезпечення.

Більш вагоме значення у роботі відведено напрямкам розвитку ігрових видів спорту, які автором розкриті більш ґрунтовно у підрозділі 4.4. В їх числі: підвищення якості маркетингової діяльності обласних осередків федерацій з ігрових видів спорту, вплив засобів масової комунікації, забезпечення фінансування.

Рівень виконання наукового завдання є достатнім з позиції вимог до написання наукової роботи на здобуття ступеню доктора філософії.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Методологічний апарат роботи відповідає поставленим завданням. Автор в достатній мірі розкриває роль кожного з методів наукового дослідження та їх застосування для вирішення поставлених завдань у Розділі 2.

Аналіз тексту дисертаційної роботи та проведеного наукового дослідження вказує на те, що Костянтин Володимирович в належній мірі оволодів методологією наукової діяльності та підібрав методи, які як найкраще дозволили провести та опрацювати дані власного наукового дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача.

Згідно проведеного аналізу представленої наукової роботи варто відзначити високий рівень її унікальності. У звіті щодо перевірки матеріалів роботи на наявність/відсутність плагіату вказано, що коефіцієнт подібності (за довжиною фрази у 25 слів) складає 25,04%. Водночас експертиза роз'яснює, що фактично весь цей обсяг подібності пов'язаний із публікаціями автора, в яких представлені ключові результати наукового дослідження автора.

В тексті дисертації наявні покликання на наукові праці інших авторів, відсутні дослівні копіювання тексту інших фахівців, що також вказує на відповідальне ставлення Костянтина Володимировича до питання доброчесності у власній науковій роботі.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота здобувача має логічний та послідовний виклад матеріалу, є доступною для розуміння ключових положень та містить достатньо обґрунтовані результати. Водночас, на нашу думку у ній наявні окремі компоненти, які мають дискусійний характер, потребують уточнення, чи пояснення.

1. Відображення реалізованої мети дослідження: з'ясувати передумови та обґрунтувати напрямки розвитку ігрових видів спорту на теренах Івано-Франківської області в умовах децентралізації влади, висвітлене у роботі як другорядний науковий результат (другий рівень наукової новизни

«удосконалено»). Потребує пояснення такий крок автора, оскільки мета дослідження повинна бути реалізована в межах основного результату наукової роботи.

2. Перше завдання дослідження: визначити сутність, передумови формування та особливості розвитку спорту загалом та окремих видів спорту на різних рівнях управління сферою фізичної культури і спорту, на нашу думку немає достатнього висвітлення у розділі 1 «Сутність та передумови формування ігрових видів спорту за різних форм управління сферою фізичної культури і спорту». Назва розділу і його внутрішній зміст більшою мірою зосереджені на ігрових видах спорту, тоді як реалізація завдання передбачала охоплення інших видів спорту також. Інші розділи роботи також при цьому розкривають здебільшого специфіку розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області.

На нашу думку доцільно було б звужити перше завдання до охоплення виключно ігрових видів спорту, оскільки і тема роботи і її методологічний апарат зосереджені саме на цій групі видів спорту.

3. У тексті дисертаційної роботи застосовуються різні поняття для пояснення одних і тих же речей. Зокрема зустрічається поняття як «спортивні ігри» (ст. 21, 22, 42, 43 тощо), так і «Ігрові види спорту» (ст. 21, 48, 57 тощо). Також по тексту роботи впливали поняття «метод експертного оцінювання» (ст. 23) та «експертне опитування» (ст. 24). Доцільним було б уніфікувати поняття для усього тексту дисертації.

4. У переліку методів наукового дослідження ст. 22, 62 не вказано методів, які в подальшому описані у змісті розділу 2 ст. 64-65 (системний аналіз, історико-логічний, аналізу та синтезу, порівняльного аналізу та екстраполяції, синтезу та моделювання), як такі, що були застосовані. Хотілося б розуміти підхід автора до підбору методів наукового дослідження і такий спосіб їх опису, адже деякі з них дублюються, як до прикладу теоретичний аналіз і узагальнення (ст. 63) та аналіз і синтез (ст. 64) тощо.

5. На ст. 114 та 115 дисертаційної роботи вказано на зростання витрат на фінансування заходів єдиного календарного плану спортивних змагань та НТЗ області з 158,1 тис. грн (2020) до 532,1 тис. грн (2021) і зниження у 2022 до 372,1 тис. грн на волейбол. При цьому на ст. 110 частка волейбольних заходів значно менша, порівняно з іншими ігровими видами спорту (2020 р. – 7,7%, 2021 – 4,5%, 2022 – 6,2%). У 2021, коли частка заходів найменша – фінансування волейболу найвище з усіх ігрових видів спорту області. З чим це пов'язано?

6. Аналізуючи підрозділи розділу 3 ми стикнулися з тим, що автор аналізує у кожному з них дані різних часових проміжків (3.2 – 2019–2021

роки, 3.3 – 2018–2021 роки; 3.4 – 2017–2022 роки; 3.5 – 2020–2022 роки). Яким є пояснення такого підходу.

7. Цікаво було б зрозуміти у порівнянні ситуацію щодо розвитку ігрових видів спорту до 2014 року до початку децентралізації влади в Україні та після цього часу, зокрема сьогодні, коли ці процеси активно відбуваються. Ці факти могли б підсилити результат дисертаційної роботи також.

8. У дисертаційній роботі наявні окремі технічні та філологічні недоліки (ст. 2, 5, 30, 72, 87, 100, 113, 131, 133, 145, 206 тощо), а також дублювання тексту (ст. 74).

Висновок про відповідність дисертації

Зазначені зауваження та дискусійні моменти в певній мірі могли б удосконалити зміст представленої наукової роботи, проте структурно та змістовно дисертаційна робота **Лисейка Костянтина Володимировича** за темою «**Розвиток ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області**» є завершеним науковим дослідженням з достатнім рівнем наукового обґрунтування результатів.

Робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44). Відповідно автор – **Лисейко Костянтин Володимирович** заслуговує присудження ступеню доктора філософії (спеціальність 017 – Фізична культура і спорт).

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

Х. Р. ХІМЕНЕС

Проректор з наукової роботи та зовнішніх зв'язків
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського
кандидат біологічних наук, професор

А. С. ВОВКАНИЧ